

Po vsem prebranem si ne moremo kaj, da ne bi z olajšanjem in hvaležnostjo pomislili na vse tiste može in žene, vse institucije in države, ki jim je po desetletjih in stoletjih končno uspelo zanesti prometejski ogenj za vedenja o pomenu higijene in minimalne skrbi za lastno in čistočo svoje neposredne okolice, ki so ju vbijali v glave preteklih generacij tudi s pomočjo pesmic, kakršno najdemo v naslovu tega poročila.

Pri muzikantih, likovnih umetnikih in (redkeje) igralcih o posamezniku običajno zapišejo, da je »diplo-

miral v razredu profesorja tega in tega«. Če bi veljala ta praksa tudi za zgodovinarje, bi bilo v primeru Mete Remec skorajda odveč napisati, da prihaja »iz razreda« profesorja Andreja Studna. Med deli, ki jih avtorica uvršča v seznam literature, je namreč kar 27 »razrednikovih«, kar je svojevrstno priznanje za njegovo pionirsko vlogo, obenem pa je pričujoča knjiga tudi obet za nadaljnje raziskave tega zanimivega področja človeškega življenja.

Aleksander Žižek

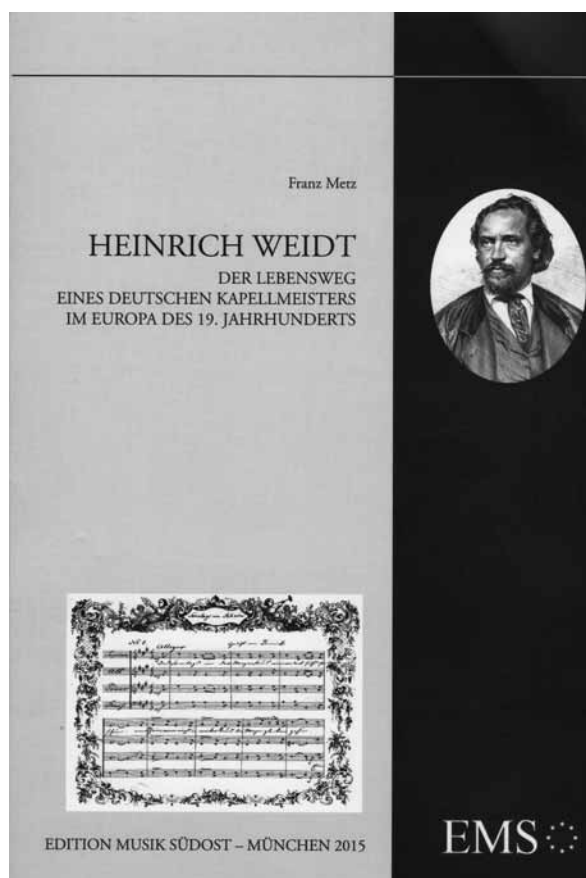
Weidt v Celju

Franz Metz, *Heinrich Weidt: Der Lebensweg eines deutschen Kapellmeisters im Europa des 19. Jahrhunderts*. München: Edition Musik Südost, 2015. 276 strani.

Skladatelj in dirigent Heinrich Weidt (1824-1901) je kot gledališki igralec, pevec, kapelnik, zborovodja, skladatelj in pedagog v svojem 77-letnem življenju in delu zamenjal kar 24 delovnih mest in s tem krajev svojega bivanja in delovanja. Med njimi je bilo tudi Celje.

Weidt je bil rojen v nemškem Coburgu, umrl pa je v avstrijskem Gradcu; vmes pa so se mu zvrstili še: Mannheim, Wertheimn, Hamburg, Stuttgart, Frankfurt, Saarbrücken, Berlin, Heidelberg, Düsseldorf, Kassel, Olmütz (Nemčija), Amsterdam in Rotterdam (Nizozemska), Zürich, Basel in Bern (Švica), Budimpešta (Madžarska), Olmütz in Troppau (Češka), Temišvar (Romunija), Celje (Slovenija), Kubin (Slovaška), Weiskirchen in Gradec (Avstrija) ter Vršac (Srbija). Zato je bilo umetnikovo življenje in delo precej razburkano, bogato in tudi plodovito.

Biografsko (znanstveno) monografijo o njem je napisal rojen Romun, zdaj pa nemški organist, muzikolog in dirigent Franz Metz (r. 1955 v Darovi), tudi stari znanec slovenskih znanstvenih muzikoloških simpozijev. In zakaj zdaj ocena te nemške monografije pri nas, v Sloveniji? Zato, ker je bil H. Weidt polni dve leti kot dirigent in učitelj v Celju. V *Glasbeni šoli* pri (nemškem) *Glasbenem društvu* (*Cillier Musikverein*, prvič ust. 1836, drugič 1878 in kar tretjič 1891) je bil sprejet sklep (konec jan. 1887), da se nastavi umetniški vodja, ki bo vodil glasbeno šolo in pomagal kapelniku pri pripravi koncertov. Tako jim je potem v dobrega pol leta (5. okt. 1887) uspelo pridobiti v društvu učitelja »za pouk petja, godal,

trobil in teorije.« Z Weidtom so podpisali pogodbo, s katero je bil nastavljen za umetniškega vodjo in direktorja glasbene šole. Na njej naj bi poučeval štiri ure na dan. Pouk klavirja in violine pa se je v Celju pričel prav z Weidtovim prihodom. Zaradi problemov, ki so v *kapeli* nastopili poleti 1888, je bil avgusta istega leta sklenjen z Weidtom novi dogovor, po katerem je kar on sam prevzel vodstvo *kapele*. Kasneje so se Celjani odločili, da bodo Weidta obdržali le kot učitelja klavirja. Po tem društvenem sklepu se je Weidt odločil zapustiti društvo. Weidt se je po svojih mestih službovanj gibal predvsem v okvirih Avstro-Ogrske monarhije, pot iz Celja ga je vodila naprej v Kubin na Slovaškem.

Nemška glasbena šola je v Celju v samo dveh letih Weidtovega delovanja veliko pridobila in se posodobila. V okviru njene trdnjše organizacije so pridobili nov statut, učni načrt, stalno pedagoško, umetniško vodstvo itd. Vsemu temu se je obetala koncesija, pravica do javnosti, ki so jo šoli njeni upravljalci izposlovali v letu 1888, torej v Weidtovem času službovanja v Celju. Tudi v Celju je tako kot povsod drugod učil, dirigiral in komponiral. Weidtova dela najdemo uprizorjena tudi v ljubljanskem *Dramatičnem društvu* (1867-1941), ki se je ponašalo (po letu 1872) v okviru uprizorjenih iger s petjem s kar 36 partiturami, med njimi npr. tudi z Weidtovo *Die Verlobung im Weinkeller/Zaroka v vinski kleti* (1871).

Izza Metzove monografije, ki se dotakne celjske epizode H. Weidta na kar osmih straneh (str. 60-68), je razbrati še nekaj del iz njegovega opusa, ki so tako ali drugače povezane s Celjem. Tam je nastala vsaj še *Die Bergkraxler von Cilli»Plezalec« iz Celja*, koračnica za klavir. Še bolj pomembno pa je, da prav od tam, torej iz Celja, datirajo (1888) prve izvedbe Beethovnov *Simfonije* št. 1 v C-duru, op. 21, *Die Deutschen Tänze/Nemški plesi* Franca Schuberta in orkestracija Johanna Herbecka Mendelssohnove-Bartholdyjeve *Uverture Ruy-Blas*.

Metzova znanstvena monografija o življenjski poti nemškega kapelnika v Evropi 19. stoletja Heinricha Weidta je izšla s finančno pomočjo *Oddelka za medtehniške vzajemnosti pri generalnem sekretariatu romunske vlade in Demokratičnega Foruma Nemcev v Banatu (DFNB)*. Njena oblika in vsebina sta bolj ali manj običajni, razen, da je na koncu po kronološkem vrstnem redu dodanih precej slik, prilog, faksimilov in drugega ikonografskega gradiva. Ta šteje na vsega 92 straneh skoraj 200 enot črno belih faksimilov. Med njimi najdemo tudi tiste iz Celja (str. 205-208), med zahvalami pa tudi Primožu Kuretu, *Mestni knjižnici Celje* in *NUK Ljubljana*; med bibliografijo-seznamom (uporabljene) literature pa še *Glasbeno zbirko NUK Ljubljana*, dva nemška časopisa, ki sta izhajala v Weidtovem celjskem času: *Cillier Zeitung* (1879-1883) in *Deutsche Wacht* (1883-1914) ter *Celjski zbornik* (v slednjem: 25, 1989, št. 1, str. 331-47 je npr. objavljen članek diplomanta ljubljanske akademije za glasbo, 1988 (z mentorjem P. Kuretom) Romana Drofenika z naslovom *Glasbena šola glasbenega društva /1879-1918/*, kar pa je skoraj edino, kar je v zvezi s H. Weidtom nastalo pri nas, na Slovenskem). Naslovnico monografije krasi Weidtova podoba (litografija iz /Budim/Pešte, 1864) in pa fragment notnega zapisa mešanega vokalnega *Kvarteta*, op. 72.

Franc Križnar

Ko pridejo Primorci na Štajersko

Aleksander Videčnik, *Primorski begunci v Zgornji Savinjski dolini*. Nazarje: Občina Nazarje, 2015. 54 strani.

Zadnja v vrsti knjig publicista, domoznanskega raziskovalca in odličnega poznavalca zgodovine Zgornje Savinjske doline ter avtorja več kot 30 knjižnih del Aleksandra Videčnika (letnik 1920) je izšla konec leta 2015. O življenju in delu primorskih beguncev na območju Nazarj je Videčnik pisal že v kratkih prispevkih v Savinjskih novicah in v svoji monografiji *Grad Vrbovec Nazarje*. Tako da knjiga *Primorski begunci v Zgornji Savinjski dolini* predstavlja nadgradnjo in neke vrste zaključek o primorskih naseljencih in njihovem delovanju v slikoviti alpski dolini na obrobju Savinjskih Alp.

